

— *DE* —
**LAATSTE
VIER DAGEN
VAN PADDY
BUCKLEY**

— *ROMAN* —
**JEREMY
MASSEY**

UITGEVERIJ BRANDT

Jeremy Massey

**De laatste vier dagen van
Paddy Buckley**

Vertaling René van Veen

Uitgeverij Brandt
Amsterdam 2015

Proloog

In mijn keuken hangt een Mickey Mouse-klok. Waarschijnlijk tikt hij nog. In de loop der jaren ben ik er flink mee gepest. Op de wijzerplaat staat Mickey Mouse, met zijn brede glimlach en grote ogen, die omringd door getallen met een onverstoorbaar enthousiasme doet alsof hij loopt. Christy, een vriend van me, keek er altijd hoofdschuddend naar. ‘Doe die klok eens weg, Paddy,’ zei hij dan. Vermoedelijk is het geen klok die aan de muur van een man van tweeënveertig hoort te hangen, maar voor mij staat Mickey voor ongeschonden uit de strijd tevoorschijn komen. Het maakt niet uit wat hij allemaal op zijn dak krijgt of hoe penibel de situatie is, hij blijft altijd even vrolijk. Glimlachend en fluitend laat hij alles achter zich.

Ik heb in mijn leven flink wat uitvaarten bijgewoond. Meer dan de meeste andere mensen, omdat ik altijd in het vak heb gezeten. Mijn vader maakte doodskisten voor een van de grootste uitvaartondernemingen van Dublin. Ik ben hem daarin gevolgd en geëindigd als uitvaartverzorger. Ik luisterde altijd graag naar de loftuizingen die na het plechtige gedeelte van de uitvaartdienst werden uitgesproken, nadat de aanwezigen zich in afwachting daarvan terug in de kerkbanken hadden laten zakken. Een paar jaar geleden stond ik met mijn baas Frank Gallagher achter in de kerk te luisteren naar een jonge kerel die sprak over zijn broer, die

op zijn achtentwintigste verdronken was. Iedereen was daar behoorlijk kapot van, maar deze jongen, hoe aangedaan ook, straalde bezieling uit. Hij was vermoedelijk een paar jaar ouder dan zijn overleden broer en stond met zijn John Lennon-briljetje en lange haren achter de kathedraal. Hij vertelde de toehoorders dat we allemaal droomden, maar dat zijn broer wakker was geworden. Het ellendige gedoe dat we 'leven' noemen, zo zei hij, is niet meer dan een droom waaruit we uiteindelijk allemaal ontwaken. Niemand blijft achter. Zelfs aan de afgrijselijkste dromen komt een eind. Ik ben zijn woorden nooit vergeten.

Mijn leven was aan het einde ervan behoorlijk miserabel. Je zou ook kunnen zeggen dat het een nachtmerrie was geworden. Van een tevreden veertiger met een zwangere Françoise als echtgenote was ik veranderd in een totaal ontgoochelde weduwnaar met alleen nog maar uitvaarten in zijn leven. Mijn vrouw Eva overleed op haar vijfendertigste aan een hersenbloeding toen ze in de supermarkt in de rij voor de kassa stond. Hoe gaan we daarmee om, Mickey? Met fluiten en glimlachen ben je er dan niet. Daarna leek het onmogelijk om nog voor iets enthousiasme op te brengen.

Voor een vent die alleen maar aan zijn verdriet wilde ontsnappen, was er waarschijnlijk geen belabberder baan dan de mijne. Niettemin begroef ik mij erin, als ik het zo mag zeggen. Ik werkte zeven dagen per week. Frank Gallagher stond dat eerst niet toe. Niet vanwege het geld – anders betaalde hij het iemand anders wel – maar omdat hij bang was dat ik eronderdoor zou gaan. Ik verzekerde hem ervan dat het was wat ik wilde. Ik moest andere mensen helpen hun verdriet te verwerken zodat ik aan het mijne kon ontsnappen. Dit heb ik twee jaar geprobeerd totdat ik 's nachts geen oog meer dichtdeed. Totdat mijn laatste levensdagen waren aangebroken. Totdat een samenloop van omstandigheden

zulke bizarre, onwerkelijke en levensgevaarlijke proporties aannam dat het maar op één manier kon eindigen: met mijn dood. Met mijn ontwaken uit de droom. Met mijn uitvaart daarna. Mijn crematie. En met alle tranen en rouw die daarbij horen.

Maar niet bij mij. Ik bevind me aan gene zijde van alle waanzin, chaos en schijnbaar eeuwige pijn, op een plek van eindeloze vrede en begrip, van rust. En op deze volmaakte, stille plek kan ik me mijn laatste dagen nog helemaal voor de geest halen. Ik herinner me elke minuut ervan.

Maandag

13 oktober 2014, 7.45 uur

Mijn slapeloosheid was chronisch geworden, en zo erg dat ik heen en weer werd geslingerd tussen deliriums, hallucinaties en plotselinge lange periodes waarin ik helder kon nadenken. In die laatste maanden ging ik amper nog naar bed, maar als ik dat deed, in de hoop dat ik kon slapen, dacht ik altijd aan Eva. Soms was ik zelfs in staat haar beeld op te roepen. Ik klampte me vast aan de momenten waarop ik haar kon bekijken terwijl ze naast me op de rand van het bed zat. Haar kastanjebruine irissen. Hoe haar neus zich optrok als ze glimlachte. Het sexy spleetjes tussen haar voortanden. De rondingen van haar schouders en borsten. Ik wilde dan een diepe zucht slaken en ophouden met ademen. Als ik haar vervolgens wilde aanraken, verdween ze.

Het enige dat bleef waren mijn gevoelens. En herinneringen. Maar deze ochtend was dit geluk me niet beschoren. Het enige waarop ik me kon richten, was mijn wanhopige verlangen.

Maandag was voor mij niet langer de eerste dag van de week, omdat ik inmiddels al een halfjaar aan één stuk door werkte. Zelfs 's nachts nam ik de telefoon op – de dood houdt zich niet aan kantoortijden – en reed ik door het duister van Dublin langs de stinkende Liffey, de dealers en prostituees, de drinkers en dichters, naar de kersverse nabestaanden. De ene keer moest ik een lijk ophalen, de andere niet.

Maar altijd was er sprake van de dood. Het hele palet aan dagen en nachten, weken en maanden was vervaagd tot één grauwe, treurige warboel van uitvaart na uitvaart na uitvaart, elke een heimelijk voor Eva opgestoken kaarsje.

In de gang trok ik mijn jas aan en controleerde ik mijn uiterlijk in de spiegel. Grijs pak, blauw overhemd, marineblauwe stropdas. Steeds vaker als ik in de spiegel keek, zag ik mijn vader terugstaren. Shay Buckley had op zijn drieënzestigste het tijdelijke met het eeuwige verwisseld. Door een auto-ongeluk. Een snel einde. Ik had zijn glinsterend groene ogen en zijn wangkuiltjes geërfd, maar het was het grijs in mijn haren waardoor ik deze ochtend zijn geestverschijning zag opdoemen in de spiegel. Sinds hij de dertig was gepasseerd, hadden aan weerszijden van zijn voor de rest zwarte haardos twee grijze banen lichtgrijs haar gelopen, die hem de bijnaam De Das hadden opgeleverd. Op mijn veertigste verjaardag had ik nog gedacht dat mij die bespaard zouden blijven, maar de laatste paar jaar waren de grijze vlekjes boven mijn oren uitgegroeid tot duidelijk aanwezige strepen die doorliepen tot in mijn nek. Maar niemand noemde me De Das, vermoedelijk uit eerbied voor mijn vader.

Ik manoeuvreerde mijn bruine Toyota Camry langzaam door het verkeer. Ik reed langs de roodstenen huizen aan Crumlin Road, langs de groepjes rondsloeterende stonede junks met hun ingevallen oogkassen en gevangenisatoeages, de werkeloze bouwvakkers en loodgieters die voor de deur van het arbeidsbureau een laatste trek van hun sigaret namen. Verderop, nadat ik The Grand Canal en de verroeste schommels en de met graffiti bedekte muren van Dolphin House was gepasseerd, zag ik een bastaardhond met drie poten achter een oude bebaarde man aan hobbelen, en ondertussen dacht ik aan mijn vader en de trucjes die hij me

had geleerd. Mijn moeder overleed toen ik nog maar vier was, aan kanker, dus wij waren altijd met zijn tweeën geweest en hadden daardoor een zeer hechte band gehad. Toen Gallagher's nog zelf kisten maakte, was Shay de belangrijkste kistenmaker geweest. Hij was ooit begonnen als timmerman, maar had uiteindelijk zijn bestemming gevonden op de zolder van Gallagher's en daar gewerkt tot aan zijn dood. Hij was het onverwoestbare rustpunt in mijn leven. Zelfs als wereld om hem heen verging, verloor hij nog zijn kalmte niet. Hij had echt voor elke situatie waarin hij terecht kwam een oplossing bij de hand.

Op mijn zevende had ik een keer na een val uit een boom mijn arm gebroken. Ik herinner me dat ik het uitkermde van de pijn terwijl ik uiterst behoedzaam mijn gebroken onderarm ondersteunde, en dat hij me op een stoel zette en me in de ogen keek. 'Patrick,' zei hij, 'ik wil dat je heel goed luistert, want ik moet je iets belangrijks zeggen: *Autonoom Kanaal 24*.' Zijn kalmte was aanstekelijk. Hij had zowel mijn aandacht als mijn nieuwsgierigheid gewekt.

'Wat is dat?' vroeg ik.

'Dat is een plek in je hoofd die de pijn laat verdwijnen.'

'Wat moet ik daarvoor doen?'

'Luister. Je arm is gebroken, maar jij bent niet je arm, Patrick. Maak jezelf daarvan los. Je hebt pijn, maar je bent niet de pijn.'

Indertijd dacht ik al dat er een druïde schuilging in mijn vader. Ik hield mijn arm vast en voelde nog steeds de pijn, maar mijn bewustzijn was er totaal niet meer mee bezig. Dat was nu gericht op zijn woorden en waar die me heen brachten. 'Maak jezelf nu los van je lichaam en bekijk deze situatie en ons vanuit een andere hoek.'

Toen ik nog jonger was, had Shay me geholpen een denkbeeldig heiligdom voor mezelf te creëren waarin ik me kon

terugtrekken om te ontspannen en me te verlossen van de pijn. Hij had me geleerd om als ik daar was objectief naar mezelf te kijken, om het grotere geheel te zien waarvan ik slechts een deel was. Nog jarenlang nadat mijn moeder was overleden, leidde mijn vader me, als ik 's avonds in bed lag, de eenentwintig denkbeeldige treden af naar het serene heiligdom dat we samen hadden gecreëerd. Ik keek er naar mezelf verlost van mijn lichaam, en waande me veilig in gerstvelden onder oude, beschermende platanen. Autonoom Kanaal 24 ging een stap verder, maar lag wel in het verlengde van wat hij me had geleerd, waardoor ik redelijk simpel mijn denkbeeldige ik kon verplaatsen naar een plek van waar ik naar mezelf kon kijken met mijn vader naast me.

Hij moest een verandering bij me hebben opgemerkt. 'Waar ben je nu?'

Door mijn verscherpte concentratie was ik van twee dingen doordrongen: dat mijn verschrikkelijke pijn wegtrok en dat ik in mijn vader geloofde. Ik knikte in de richting van een plek naast de tak waar ik vanaf was gevallen. Zijn ogen begonnen te glinsteren. 'Je hebt zojuist Autonoom Kanaal 24 gebruikt.' Later zou ik ontdekken dat er voor andere situaties andere kanalen waren, maar als zevenjarige begreep ik al helemaal wat nummer 24 voor me kon doen.

Ik reed het openstaande, gietijzeren hek door van het hoofdkantoor in Uriel Street, in The Liberties, het oudste deel van Dublin. Het victoriaanse gebouw was met zijn massieve muren van Dolphins Barn-stenen – de Ierse wondersteen van de negentiende eeuw –, zijn imposante deurportalen en groengeschilderde vensters een robuust voorbeeld van die bouwperiode. De stenen waren inmiddels na vele decennia nagenoeg zwart van het roet en de zwavel. Frank Gallagher had een keer overwogen ze schoon te laten maken, maar uitein-

delijk bedacht dat ze mooi in herinnering hielden hoe Dublin er in het verleden uit had gezien. Hij zorgde er wel voor dat het gebouw er voor de rest onberispelijk bij stond, van de verf op de deuren, vensters en het hek, tot aan de bladgouden, gotische letters van het naambord van het bedrijf. Het was een flink complex dat bestond uit een twee verdiepingen hoog gebouw waarin zich de kantoren en de balsemkamer bevonden, een lange rij stallen waarin in de jaren dertig en veertig de paarden waren ondergebracht die de firma indertijd gebruikte, een parkeerterrein van kiezels, en de garage en de zolder, die onderdak gaven aan respectievelijk het wagonpark en de kisten.

Frank Gallagher zat te schrijven aan zijn bureau in het kantoor aan de voorkant. Ik ging tegenover hem zitten en nam de lijst door met de ritten voor die ochtend.

'Loopt er nog iets?' vroeg ik. Frank trok een vel los uit een notitieblok dat voor hem lag en gaf me dat.

'Michael Wright, de kunstenaar, is overleden in het Royal Hospital in Donnybrook. Kanker. Zijn vrouw verwacht ons in hun huis aan Pembroke Lane.'

'Nooit gebrek aan kanker,' zei ik en ik nam het adres over.

Frank leunde achterover in zijn stoel en keek me aan. We waren de enigen in het vertrek.

'Hoe lang heb je vannacht geslapen?'

Ik moest glimlachen om zijn vraag, maar de vreugdeloosheid daarvan ontging Frank niet.

'Moet je niet eens slaappillen proberen?'

'Ik wil geen pillen slikken. Bovendien vind ik het niet erg om niet te slapen.'

'Je moet je leven weer in balans zien te krijgen, Paddy. Vierentwintig uur per dag werken is geen oplossing daarvoor.' Hij stond op. 'Laten we samen nog een kop koffie drinken voordat je naar die familie gaat.'

In het kantoor aan de achterkant gebeurde weinig meer dan het graveren van de naamplaatjes voor de kisten. Er waren alleen een houten bar, wat krukken, een waterkoker en kopjes, en een deur die op het binnenterrein uitkwam en die als voornaamste personeelsingang fungeerde. Jack, een jonge chauffeur die inmiddels anderhalf jaar bij de firma in dienst was, stond aan de bar, dronk thee en las ondertussen *The Daily Star*. Hij was niet de slimste, maar wel altijd hartelijk, reden waarom iedereen hem mocht.

Ik nam plaats op een kruk en ondertussen ging Frank met de koffie aan de gang. Zoals bij alles in zijn leven, hechtte Frank aan wat in zijn ogen het beste was. In het geval van koffie was dat French Roast van Bewley's in Grafton Street, die naar zijn zeggen de beste koffie van Dublin had. Hij maalde de bonen per kopje in een klein elektrisch apparaat, maakte hem extra sterk en diende hem zwart op. Terwijl hij zich bezighield met de koffie bekeek ik hem eens goed. Frank was inmiddels in de zestig en voor mij het toonbeeld van de uitvaartondernemer: altijd stemmig gekleed in prachtige maatpakken – driedelige in de winter, tweedelige in de zomer – en het haar altijd perfect in model. Hij was de eerlijkste man die ik ooit had ontmoet en in de branche was hij er ook vermaard om. In al die jaren dat ik hem kende, was hij nooit afgeweken van wat naar zijn overtuiging het rechte pad was en dat volgde hij in alle aspecten van zijn leven. Frank fungeerde in feite als mijn uitwendige morele kompas. Wanneer ik met een moreel probleem zat, hoefde ik mezelf maar één vraag te stellen: wat zou Frank doen?

'Hoe dat hij dat toch elke keer?' vroeg Jack zich hardop af. Hoofdschuddend keek hij naar de krant voor hem.

'Wie bedoel je?' vroeg Frank.

'Vincent Cullen,' zei Jack en hij wees naar een foto van Cullen voor de Four Courts, het gerechtshof van Dublin. 'Hij is weer aan de gevangenis ontsnapt.'

Frank glimlachte naar me en ging verder met koffiezetten. Het verbaasde me niet dat Vincent Cullen weer eens mocht gaan en staan waar hij wilde. Hij was als de grootste crimineel van Dublin zeer bedreven in het ontlopen van gevangenisstraf, vooral omdat hij heel effectief getuigen en juryleden kon intimideren. Jack en een groot deel van de Ierse bevolking genoten op de veilige afstand van hun krant volop van de fratsen van de gebroeders Cullen.

Frank zette een espresso voor me neer. Ik sloeg hem in één slok achterover en stond op.

'Tot in de kerk,' zei ik.